

DE OPGANG VAN HET WURGSPEL

Dit jaar al vijf Belgische kinderen gestikt

Ik weet dat ik voor altijd zal sterven als ik me niet verdedig," schreef de achtjarige Noëmi op 6 oktober 2007 in een brief naar de Gendarmerie van Cabestang, een Frans stadje in de buurt van Perpignan. Het meisje moest onder druk van een klasgenootje meespelen met een wurgspel. Het liep verkeerd af: Noëmi stierf op 20 november 2007.

Haar dood veroorzaakte een schokgolf in Frankrijk: het wurgspel le jeu du foulard staat er sindsdien hoog op de politieke agenda. Op 3 en 4 december van dit jaar organiseren de Franse ministers van Welzijn en Onderwijs een internationale conferentie over het dodelijke fenomeen. Bij ons spelen kinderen het spel ook, maar de politiek houdt zich afzijdig, ondanks de recente ongelukken met dodelijke afloop: in september stierf Viktor (14), minder dan een maand later een jongen van elf en eind oktober nog eentje: Quentia, negen jaar.

De broers Raf (14) en Tom (10) (hun namen zijn gefingeerd) schuiven ongemakkelijk heen en weer op hun stoel aan de keukentafel. Het zijn twee pientere jongens. Raf volgt Labijn in het tweede middelbaar, Tom zit in het zesde leerjaar. Tom speelt voetbal, Raf zit op pianoles. Hun ouders zijn al vijf jaar gescheiden: de ene week wonen ze bij hun moeder, de andere bij hun vader Jan, die een huis heeft aan de andere kant van het dorp.

Ze kennen het wurgspel, le jeu du foulard: twee maanden geleden ontdekte Jan dat zijn zonen meer dan gewone interesse in het fenomeen hadden. "Ik gebruik de computer in de huiskamer nauwelijks – ik heb een laptop van mijn werk, de gewone computer is voor hen. Af en toe check ik eens welke sites ze bezoeken, ik weet dat ze, als beginnende pubers, wel eens naar seksites durven te surfen en zo lang dat binnen de perken blijft, maak ik er geen probleem van: toen ik zo oud was als zij, verstopte ik ook een seksboekje op mijn kamer," zegt Jan. Tot hij op de geschiedenspagina van de internetbrowser zag dat zijn jongens op Youtube filmpjes hadden opgezocht over het wurgspel.

Jan «Ik maakte me meteen grote

zorgen. Raf en Tom zijn nieuwsgierige jongens, durfden ook ik ken hen: als ze iets nieuws ontdekken, willen ze dat ook in het echt uitproberen. Ze zijn meer dan eens helemaal gekneusd en geschaaft thuisgekomen van het skatepark – de trucjes die ze ervaren skaters zagen doen in filmpjes op het internet bleken toch niet zo gemakkelijk.

«Enfin, ik heb er eerst met Raf over gesproken. "Wat is dat, jongen, dat jeu du foulard?" Hij schrok ervan dat ik het kende.»

HUMO Wat heb je je vader toeverteld, Raf?

Raf «Dat het een spelletje is.»

HUMO Het is niet zo'n onschuldig spel. Wist je dat het gevaarlijk was?

Raf «In het begin niet. Toen mijn vader me vertelde dat er al kinderen door gestorven waren, was ik toch geschrokken.»

Jan «Ik had het eens gegoogeld dan vind je meteen verhalen van ouders die hun kind dood in hun slaapkamer hadden gevonden.»

HUMO Hoe hebben jullie het wurgspel ontdekt?

Raf «Deze zomer, op vakantie. We waren met mama in Frankrijk. We hadden vriendjes met wie we de hele dag optrokken. Eén van hen vertelde ons op een avond over een spelletje waar je een fijn gevoel van kreeg.»

Tom «Die jongen was zo oud als ik, en hij zei dat ze dat bij hem op school speelden.»

Raf «Hij heeft het toen voorgedaan met zijn handdoek. Hij draaide die rond z'n nek en toen moest zijn vriendje zo hard trekken dat zijn adem werd afgesneden.»

Tom «En toen moesten we tot honderd tellen.»

Raf «Op het einde draaiden zijn ogen weg. Hij werd bleek. Hij werd helemaal slap.»

Tom «Hij honderd trok die andere jongen de handdoek los. De jongen die gewurgd werd, zei dat dat het leukste moment was: hij zei dat hij sterretjes zag.»

MISSELIJK

HUMO Hebben jullie dat ook geprobeerd?

Raf «Op vakantie heb ik dat eens gedaan. Vooral omdat iedereen het deed. Wie het niet durfde, lachten we uit. Tom durfde niet.»

Tom «Ik vond het te eng. Ik was ook

geraakte. Mijn hart klopte heel snel en mijn longen deden pijn.»

HUMO Hebben jullie het thuis ook gespeeld?

Jan «Ze houden vol dat ze het hier maar één keer geprobeerd hebben. Maar ik geloof het niet.»

Raf (fiel) «Jawel, papa! Eén keer maar! Ik heb je toch gezegd dat ik er heel erg misselijk van geworden was, en dat Tom en ik toen hadden afgesproken om het niet meer te doen!»

HUMO Waarom zochten jullie dan op het internet hoe je het moest aanpakken?

Raf «Omdat die Franse jongen had gezegd dat het beter ging met een sjaal dan met een handdoek. Ik wou eens zien of er een filmpje van was.»

HUMO Kan je vertellen wat dat fijne gevoel precies is?

Raf «Als je lang genoeg wacht, zie je sterretjes. Alles wordt zwart voor je ogen en je ziet alleen nog lichtflitsen. En tegelijk voel je je heel licht: alsof je voeten niet meer op de grond staan. Als je weer lucht krijgt, ben je draaierig. Het is een beetje hetzelfde gevoel als wanneer je heel hard rondraait met je ogen dicht.»

er al kinderen door gestorven waren?

Raf (zitt) «Ja.»

Tom «Die jongen in Frankrijk zei ook dat je het altijd met twee moest spelen.»

Raf «Als je het alleen doet, kan je niet hard genoeg blijven trekken aan de sjaal. Je wordt helemaal slap, hé.»

HUMO En toch beseften jullie niet dat het een gevaarlijk spelletje was?

Raf «Als je met twee bent, kan er toch niets gebeuren? En je mag niet langer tellen dan honderd.»

Tom «Ik vond het vooral dom van de kinderen die het alleen probeerden.»

Raf «Als je het alleen doet, kan je de sjaal niet op tijd losmaken en raak je bewusteloos. Dan kan je stikken. Maar dat heeft die jongen in Frankrijk ons niet gezegd.»

«Eigenlijk ben ik nu wel kwaad op hem. We hebben met papa op het internet veel gelezen over het wurpspel en het is écht gevaarlijk. Ergens besef je dat wel, als je het speelt: dat het iets is waar je ouders boos van zouden worden als ze je betrappen – een beetje zoals steekm roken of met een scooter

twee weken geleden een spreekbeurt over gegeven in de klas. Iedereen was toen heel erg geschrokken. Ik denk niet dat we het nog zullen spelen.»

LE PETIT PRINCE

Deze twee jongens zijn er met de schrik vanaf gekomen, maar helaas gaat het niet altijd zo. Het eerste wurpspelachttoffer in ons land viel op tien oktober 2002: de tienjarige **Ilas**, een jongen uit Anderlecht, schoot er het hachje bij in. In december vorig jaar stierf de dertienjarige **Victoria** uit Laken, nadat ze alleen op haar kamer het wurpspel had uitgeprobeerd. Eind september dit jaar overleed de veertienjarige **Victor** uit Aarlen. In oktober zweefde een elfjarige jongen uit Amay twee dagen tussen leven en dood: hij verloor de strijd. Het meest recente slachtoffer viel op donderdag 29 oktober: **Quentin**, een negenjarige uit Eigenbrakel. Zijn vader vond hem dood naast zijn bed: om zijn hals zat een broekriem. 'Ik tijd aan slapeloosheid,' vertelt **Iwan Gilbert**, de vader van Quentin. 'Toen ik rond twee uur toch ging slapen, keek ik nog even in zijn kamer. Daar hing hij – hij was helemaal koud, ik heb nog geprobeerd hem te reanimeren, maar het mocht niet meer baten.'

HUMO U hebt die avond niets gemerkt?

Gilbert «Nee. Ik ben de hele avond beneden geweest. Mijn vrouw lag in bed, aan de andere kant van de gang: zij heeft ook niets gehoord. En nochtans stond de deur van Quentins slaapkamer gewoon open, zoals altijd.»

HUMO Keerde u het fameuze jeu du foulard?

Gilbert «Een week voor Quentin stierf, heeft hij tegen z'n stiefbroer Olivier iets verteld over dat spel. Die heeft het tegen mama gezegd en samen hebben ze Quentin duidelijk gemaakt dat je zulke dingen gewoon niet doet. Hij wist dat het gevaarlijk was! Maar dat was het probleem: Quentin wou alles weten, alles proberen. Gevaar, dat bestond voor hem niet. Iets niet mogen: dat was de grootste motivatie om het toch eens te proberen.»

HUMO Waar heeft Quentin het spel leren kennen?

Olivier «Op televisie, denk ik. Er zijn een paar uitzendingen geweest waar het jeu du foulard aan bod kwam.»

Gilbert «Volgens mij heeft hij het ▶

Raf (14): 'Je vriendjes trekken je sjaal rond je nek tot je adem wordt afgesneden, en dan tellen ze tot honderd'

hangt toen Raf het deed.»

Raf «Het was helemaal niet eng. Die Franse jongens wisten goed hoe ze dat moesten doen. De eerste keer deden ze het gewoon met hun handen: ik moest leren hoe het voelde om geen adem meer te krijgen en toch niet paniekerig te doen. Het leek in het begin alsof ik onder water zwom en niet op tijd boven

Tom «Die jongen in Frankrijk deed dat ook meer dan één keer na mekaar. Dan wordt het feller, zei hij.»

Raf «We hebben dat thuis dus ook geprobeerd, maar na de derde keer werd ik zo misselijk dat ik moest overgeven. Dat was écht niet top.»

HUMO Waren jullie niet geschrokken toen jullie vader vertelde dat

rijden. Maar hier kan je dood van gaan!»

HUMO Heb je het spelletje aan je vrienden op school geleerd?

Raf «Ja. We hebben het op een middag eens gespeeld. Er waren er bij die het ook cool vonden. Maar toen papa het heeft ontdekt, heeft hij gezegd dat ik mijn vrienden moest waarschuwen. Ik heb er

► op school opgepikt, iets zien op televisie is niet genoeg, iemand moet 'm dat voorgedaan hebben.»

Stanislas de Lantsheere (buurman) «Mijn oudste zoon is elf; hij kende het niet, dat wurgspel – ik heb grote moeite om het een spel te blijven noemen, ik noem het liever een stommitat. Hij dacht dat Quentin gestorven was toen hij tijdens een spelletje een sjaal voor z'n gezicht had gebonden en gevallen was. Mijn jongste is negen en hij kende het wel. Hij was boos: 'Quentin mocht dat van mij niet spelen.' Volgens hem is het een geheim, iets dat ze thuis niet mogen vertellen. Het is een manier om je te onderscheiden: wie het durft, hoort erbij. Dat taboe moeten we doorbreken. We moeten erover praten met de kinderen, en de overheid heeft daar ook een taak: kinderen en ouders bewustmaken. We hebben hier in de wijk een bijeenkomst georganiseerd op de dag van de begrafenis van Quentin: er stonden wel veertig kinderen op het pleintje, met hun ouders erbij. De heft kende het spel, en nog eens de heft gaf toe dat ze het al gespeeld hadden. Je had de gezichten van die ouders moeten zien toen bleek dat hun kinderen dat spel ook kenden. Bij mij ook: ik kreeg koude rillingen toen mijn zoon zei dat hij wist wat het was.»

Gilbert «Dat is het ergste: je hebt er als ouder geen idee van wat je kinderen allemaal doen. Toen ik al die handen omhoog zag gaan... Dat kan toch niet? Je mag zo hard je best doen om een goede vader of moeder te zijn, er zijn altijd dingen die je kinderen voor jou verborgen houden.

«En je mag ook nooit denken dat jouw kind slim genoeg zal zijn om het wurgspel niet te spelen. Quentin was een verstandige jongen, met uitstekende resultaten op school, in heel veel interesses.»

HUMO U probeert nu de overheid te overtuigen dat er iets moet gebeuren om het wurgspel te stoppen.

Gilbert «Ik start een stichting, Association des Petits Princes, die zich gaat bezighouden met het probleem van het wurgspel – ik probeer een andere benaming dan jeu du foulard te vinden, want het is allesbehalve een spel. Ik wil ervoor zorgen dat kinderen en ouders weten wat voor gevaren eraan verboden zijn. Het plan is om een boekje

Iwan Gilbert vond zijn zoonje Quentin (9) dood naast diens bed. Om zijn nek zat een breekariem. 'Dat is het ergste: je mag nog zo hard je best doen om een goede vader of moeder te zijn, er zijn altijd dingen die je kinderen verborgen voor je houden.'

uit te geven, met tekeningen die kinderen snappen. Er zijn nogal wat varianten op het jeu du foulard: ze houden zelf hun adem in, ze ademen in een plastic zak, of ze trekken gewoon zo'n zak over hun hoofd! Kinderen staan daar niet bij stil, dat het levensgevaarlijk is!»

TAKE ME DOWN

In Frankrijk houdt de overheid de cijfers bij: gemiddeld één kind per maand sterft er tijdens een wurgspel – ook wel *le rive bleu*, *le rive indien*, *les 30 secondes de bonheur* genoemd. In de Verenigde Staten houden ze het simpelweg op *the choking game of the californian dream*. Ouders van slachtoffers hebben zich ook daar verenigd en houden op de website www.deadlygameschildrenplay.com statistieken bij: jaarlijks noteren zij negentig à honderd sterfgevallen in niet eens alle staten van de VS. In Engeland noemen kinderen het *Take me down*, ze spelen het zelfs op school: ze nemen mekaar in een catch-greep rond de nek en knijpen net zolang tot de gewurde het bewustzijn dreigt te verliezen. The Daily Telegraph berichtte in juli van dit jaar nog over een bijna fataal ongeval: een dertienjarige jongen moest op de speelplaats van zijn school in Swansea, Wales, geresusciteerd worden na een uit de hand gelopen spelletje *Take me down*. Media rapporteren wereldwijd – Mexico, Peru, Canada, Duitsland, Australië – over kinderen die sterven tijdens het wurgspel.

'Preventie dringt zich meer dan ooit op,' zegt José Fernandez, de vader van de vorig jaar overleden Victoria. Sinds haar dood is hij de stuwende kracht achter de vzw Chousingha, een vereniging die kinderen en jongeren bewust wil maken van de gevaren van het

wurgspel. Daarnaast probeert Fernandez de overheden in België te overtuigen van de noodzaak aan preventie te doen. 'We brengen binnenkort een folder uit, die via de scholen zal worden verspreid. In Vlaanderen reageerde minister van Onderwijs Pascal Smet eerst afwachtend, maar nadat hij zich goed had geïnformeerd, besliste hij toch om ook op Vlaamse scholen leerkrachten te wijzen op het fenomeen wurgspelletjes,' zegt Fernandez.

HUMO Hoe komen jonge kinderen op het idee dat jezelf wurgen een fijn spel is?

José Fernandez «De jongste kinderen spelen het tomaatenspel: je houdt zo lang mogelijk je adem in, tot je zo rood als een tomaat ziet. Als er dan één kind op school de andere praktijken ontdekkt – met een sjaal, met een breekariem, met de handen deenoeds – verspreidt het fenomeen zich snel in de hele groep. Het spel is, zeker op speelplaatsen, vooral een middel om je te bewijzen.

«Vooral de nieuwsgierige kinderen, die meestal bovengemiddeld intelligent zijn, lopen risico's. Een aantal van de slachtoffers zat bijvoorbeeld een klas hoger dan hun leeftijdsgenoten. Intelligente kinderen zijn van nature nieuwsgierig: ze leren hun lichaam kennen en willen daarmee experimenteren. Ze hebben ook allemaal een uitgebreide vriendenkring – op school, in de sportclub, bij de muzieklus, bij de jeugdbeweging.»

HUMO Werkt het verslavend? Sommige kinderen rapporteren dat de ervaring intenser wordt als je ze een paar keer herhaalt.

Fernandez «Ja, voor sommige kinderen is het een verslavend spel, vergelijkbaar met drugs: ze willen die sensatie steeds opnieuw bele-

ven. En het klopt dat de gevoelens steeds sterker worden. Het duurt natuurlijk niet lang: meer dan twintig, dertig seconden blijft dat gevoel niet.

«Wat zo niet beseffen is dat je hersenbeschadiging door kan oplopen; je kan doof of blind worden, coma gaan, sterven zelfs!»

HUMO Uw dochter is gestorven tijdens een wurgspel. In eerste instantie dacht u dat ze zelfmoord had gepleegd.

Fernandez «Je vindt je dochter oorgehangen op haar kamer: ze moord, denk je meteen. Je stelt zelf duizend vragen, je maakt je verwijten: heb ik gefaald als vader of moeder, waarom heb ik niet gezien dat ze ongelukkig was? Ma Victoria was niet ongelukkig, integendeel! Ze had heel veel vriendinnetjes – op school, in de sportclub, op de muziekschool, bij de tansles. Nooit had ik een signaal gekregen dat ze problemen had.

«Een dag na haar dood kreeg een sms van de moeder van één van haar vriendinnen: Victoria was in de ban van le jeu du foulard, heb op het internet naar informatie gezocht en kwam uit bij een Franse vereniging, APEAS (Association Parents d'Enfants Accidentés par Strangulation). Ik heb met de richtster van die vereniging, Françoise Cochet, gebeld en na dertig seconden had ze me ervan verteld dat Victoria's dood een ongeluk was. Ze stelde me een paar specifieke vragen, waar ik telkens 'ja' op antwoordde. Daarna was voor haar geen twijfel meer: Victoria was het slachtoffer van een wurgspel.

«Dat maakte voor mij een groot verschil: mijn dochter had geen zelfmoord gepleegd, haar dood was een ongeluk. Ze had geen pijn geleden en was zich niet bewust dat ze aan het sterven was: ze had het bewustzijn verloren door het tekort aan zuurstof bij ze een hartaanval gekregen. Dit heeft Françoise Cochet me toen ook uitgelegd, terwijl de wetstater ervan uitging dat Victoria zelfmoord had gepleegd.

«Ondertussen zijn we één jaartje verder en word ik regelmatig geconsulteerd door politiemensen die willen weten hoe ze het jeu du foulard kunnen herkennen, om ze zelfmoord meteen als hypothese kunnen uitsluiten. Dat maakt voor ouders een groot verschil: geen zelfmoord, maar een ongeluk.»

► Frankrijk is onlangs de dood van een veertienjarige jongen in de jaren zeventig opnieuw onderzocht: de ouders hebben al die jaren met het schuldgevoel geleefd dat hun zoon zich had opgehangen, terwijl nu pas blijkt dat hij – waarschijnlijk – een slachtoffer van een wurgespel was.

HUMO *Denkt u dat er, behalve de drie Belgische gevallen die afgelopen maand in de media zijn gekomen, nog kinderen gestorven zijn, maar dat hun dood als zelfmoord staat gecatalogiseerd?*

Fernandez «Ik ben op de hoogte van vijf gevallen het afgelopen jaar: mijn dochter, de drie gevallen van de laatste weken, plus deze maand nog een kind in het Luikse – van wie de ouders niet willen dat het publiek wordt gemaakt. Het is dus zeer goed mogelijk dat er nog slachtoffers zijn, inderdaad.»

ANTWOORD GEZOCHT

Senator **Hugo Vandenberghe** (CD&V) zocht enkele dagen na het overlijden van de elfjarige jongen uit Arnay een parlementaire vraag aan minister van Binnenlandse Zaken **Annemie Turtelboom**: hij wilde weten hoeveel slachtoffers van het wurgespel er de laatste tien jaar in België waren gevallen, en of er beleidsmaatregelen nodig waren. Op het kabinet van Turtelboom oordeelde men dat Binnenlandse Zaken onbevoegd was en schoof men de vraag door naar het kabinet van de minister van Volksgezondheid, **Laurette Onkelinx**. 'We sturen de vraag terug naar het parlement,' liet de woordvoerder van de minister weten. 'Dit is communautaire materie. Een zaak voor de Vlaamse en Waalse ministers van Welzijn, niet voor ons.'

STIK & SNOK

Bij kinderen blijft het wurgespel beperkt tot het zoeken naar het 'tjise gevoel' – de stemmetjes, het zweven, de hallucinaties. Bij pubers, vooral bij jongens, staat het fenomeen ook bekend als 'stik&snok' – masturberen terwijl je jezelf verstikt. Het orgasme krijgt een extra dimensie door het zuurstoftekort.

Die vorm van solowurgespel liep fataal af voor de zeventienjarige **Koen Vandepat** uit Messelbroek, bij Diest. De jongeman verhing zichzelf in de garage, met handboeien om, stoffen zak over het hoofd en met vrouwenkieren aan – op zoek naar het ultieme orgasme. 'In feite is de dood van Koen niets anders dan een wurgespel geweest. Maar omdat hij al wat ouder is, maken ze daar wurgeseks van,' zegt **Kristel Claes**, de moeder van Koen.

HUMO *Hoe hebben jullie ontdekt*

dat Koen zich met wurgespelle bezig hield?

Kristel «Toen we het wisten, het al te laat. Ik kwam dinsdag van april rond halfvier 's midds thuis van mijn werk, ik draaide garagepoort open en daar hing – ik dacht eerst nog dat hij d een pop had gehangen om mi laten schrikken.

«Hij moet het rap gedaan hebben, want hij wist dat ik tot drie moest werken. Om twee uur zijn bompe nog hier en om drie drie heeft de buurman Koen buiten gezien. Een halfuur later hij dood (stik).»

HUMO *Hield hij gemakkelijk en gen voor jullie verborgen?*

Kristel «We dachten van n Koen kon z'n eigen kwaad niet zpen. Hij vertelde ons alles. M blijktbaar had hij een uitvlucht k als we iets zouden ontdekken o

DE URGENTIEARTS: 'Onomkeerbare schade'

Wat is er eigenlijk zo leuk aan wurgespeltjes? Wat gebeurt er juist in je hoofd als je langzaam stikt? En hoe gevaarlijk is het? Humo vroeg het aan dokter **Bronselaer**, urgentiearts aan de K.U. Leuven.

Dr. Bronselaer «Hersenen hebben twee energiebronnen: suikers en zuurstof. Is er een tekort aan één van die twee, dan beginnen de hersenen ongecontroleerd neurotransmitters rond te sturen – daardoor zie je ook de 'stemmetjes' waar Raf en Tom over spreken: dat zijn de eerste visuele hallucinaties.

«Het is bekend dat patiënten met suikerziekte wiens suikerspiegel te laag komt te staan, zich zeer wifarisch gedragen voor ze in coma gaan. Hetzelfde fenomeen doet zich voor bij een gebrek aan zuurstof in de hersenen: je komt in een roes, je krijgt hallucinaties. Dat zoekt men dus met het wurgespel. Het opvallende is dat die roes altijd positief aanvoelt – men heeft bijvoorbeeld het gevoel te zweven. Je krijgt er nooit nachtmerries van.»

HUMO *Hoe lang kan een mens zonder zuurstof?*

Dr. Bronselaer «Onze hersenen

hebben geen reservezuurstof of zo. Steig je de toevoer helemaal af, dan verlies je al na drie seconden het bewustzijn. Na vijf minuten zonder zuurstof krijg je onomkeerbare schade: alle schade aan de hersenen is sowieso onherstelbaar, want een mens maakt geen nieuwe hersencellen aan.

«Bij het wurgespel sluit je de zuurstoftoevoer niet volledig af, natuurlijk. Je hart blijft kloppen en het bloed naar de hersenen pompen. Dat gebeurt normaal via twee grote slagaders, die door het strottenhoofd gaan, de arteria carotis, en via twee kleine aders, de arteria vertebrales, in de ruggengraat en de nek. Wie door wurging de carotiden dichtdrukt, sluit de zuurstoftoevoer voor een groot deel af, maar er komt nog altijd bloed – en dus zuurstof – via de kleine aders in de nek. Dat leidt tot zuurstofgebrek. De bedoeling van dat spel is uiteindelijk om de toevoering op tijd los te maken – voor je bewusteloos raakt.»

HUMO *Volgens de wetsdoctors is hartstilstand altijd de uiteindelijke doodsoorzaak, als het wurgespel fataal afloopt.*

Dr. Bronselaer «Als de schade

te groot wordt, stoppen de hersenen met werken en sterf je – hartstilstand is het laatste stadium van dat proces. Maar als je het zo bekijkt, gaat iedereen natuurlijk dood van een hartstilstand. In het geval van wurging zou je toch kunnen zeggen dat mensen eerst hersendood zijn: hun lichaam wordt niet meer aangestuurd vanuit de hersenen, en uiteindelijk zal dus ook het hart stilvallen.»

HUMO *De jongens die ik sprak, telde tot honderd voor ze de knoop lostrokken. Is dat lang?*

Dr. Bronselaer «Geh, dat hangt ervan af: hoe hard snoeren ze het strottenhoofd dicht? De cloo is: ze gebruiken een vrij breed snoer – een spaal, een broeksriem, een handdoek. Zouden ze een touw gebruiken, dan gaan ze dwars door het been dat rond de lichtepp zit. Dat is echt wurgen: dan ben je binnen een paar minuten dood. Door zo'n breed snoer te gebruiken, krijgen ze maar een gedeeltelijke vernauwing. Maar zelfs dan is tot honderd tellen nog erg lang, hoor.»

HUMO *Ze doden het ook nooit alleen, altijd met z'n tweeën of in groep.*

Dr. Bronselaer «Dat is de minst gevaarlijke manier om iets heel gevaarlijk te doen: dan is er tenminste altijd iemand die op tijd de knoop kan lostrekken. Want daar schuilt het gevaar: doe je het alleen op je kamer, en verlies je het bewustzijn, dan ben je ten dode opgeschreven.»

HUMO *Ze zijn de meest recente slachtoffers gevallen: ze snoeren een riem of iets dergelijks rond hun nek, knopen het andere einde aan een kast of hun bed en hangen dan voorover, zittend op de knieën.*

Dr. Bronselaer «In SM-kringen gebeurt dat ook. Ze gebruiken daar wel een knoop die vanzelf loslaat als je faauvalt. Maar ook daar vallen dodelijke slachtoffers.»

HUMO *U bent behalve urgentiearts ook medewerker van de dienst Forensische geneeskunde van het UZ Leuven. Hebt u ervaring met zulke overlijdens?*

Dr. Bronselaer «Ja, bij mannen. Volwassenen, bedoel ik. Kinderen ben ik nog niet tegengekomen. Je vindt hen dikwijls onder een trap, waar ze dan voor een spiegel hangen – ze willen zichzelf zien tijdens de dood.» (sst)

het wurgspel op een ochtend, een paar maanden geleden, had hij een striem in zijn nek en toen ik vroeg hoe dat kwam, zei hij dat hij per ongeluk met zijn halsketting had geslapen. Ik geloofde dat toen, maar nu weet ik wel beter. Had ik maar doorgenvraagd, verwijt ik mezelf nu. Maar wat had het opgebracht?

«Wie hadden in de krant al wel gelezen over iemand die zich aan een trapleuning had verhangen bij een wurgspel. We hebben daar met Koen en zijn tweelingzus Sara nog over gesproken. 'Mannekes, doe zo iets nooit, hé.' Ik dacht dat ze de boodschap wel hadden begrepen.»

HUMO Hebben vrienden van Koen jullie na het ongeluk meer verteld?

Rudy Vandeput (vader van Koen)

«Nee. We weten nog altijd niet waar hij dat heeft geleerd.»

Kristel «De specialisten van het parket van Leuven hebben z'n laptop binnenstebuiten gekeerd: niets te vinden. En ze beweren nochtans dat ze alles kunnen zien, zelfs al was het een filmpje dat hij twee jaar geleden had gedownload.»

Rudy «Iemand moet hem daarover verteld hebben. Anders zou ik het ook niet weten.»

Kristel «Het moet algemeen bekend zijn bij de jeugd. Mijn moeder heeft na de dood van Koen met een kennis gesproken die zelf jonge kinderen heeft. Ze hadden er het thuis over gehad en die kinderen gaven meteen toe dat ze het wurgspel kenden. Ze toonden haar zelfs internetsites waar een filmpje stond over het wurgspel. Daar kan ik met mijn verstand niet bij: hoe is het mogelijk dat zulke din-

gen voor kinderen zomaar bereikbaar zijn?»

HUMO Het wurgspel is voor kinderen ook een vorm van stoerdoenerij: 'Kijk eens wat ik darf!' Was Koen gevoelig voor dat soort uitdagingen?

Kristel «Enorm! Koen was een erg beïnvloedbare jongen. Een durver ook: als ik iets van hem gedaan wou krijgen, moest ik alleen maar zeggen dat hij het niet durfde. Met zijn vrienden was dat juist hetzelfde: Koen was wielrenner en op de weg was hij van niks bang. Hij liet zich niet wegduimen in het peloton, hoor.»

Rudy «Ik ging vroeger met hem mountainbiken: hij dook bergaf zonder nommen.»

HUMO Dat hij vrouwenkieren droeg, was misschien een teken

dat hij met zijn seksualiteit in de knoop lag?

Kristel «Maar nee! Ik heb daar met hem een goed gesprek over gehad. Ik vroeg hem op de man af of hij homo was – dat ik daar helemaal geen probleem van maakte, zei ik erbij. Hij antwoordde dat dat niet zo was: hij zag de meisjes veel te graag. Hij had trouwens al een tijdje een vast lief. Als hij bij mij in de auto zat, deed hij niets liever dan door het raampje dingen roepen naar mooie meisjes – flatterende dingen, hé!

«Nee, Koen was daar niet het type voor: God schiep de dag en we wandelen erdoor. Dat was zijn manier van leven.»

HUMO Het onderzoek van het parket is intussen afgelopen. Menging er lang van uit dat er een ander bij betrokken was, dat het zelfs moord was. Maar die hypothese is niet hardgemaakt?

Kristel «Er stond een bureaustoel in de garage die daar niet hoorde: daarom dacht de politie dat er iemand bij was geweest. Een paar dagen na het ongeluk is het verhaal rondgestrooid dat er zelfs foto's van gemaakt waren. Ik heb me lang afgevraagd of hij vermoord was – of tenminste dat er iemand bij was toen het gebeurde, en dat die van schrik is gaan lopen. Maar het onderzoek van de politie was heel grondig en ze hebben niks gevonden: er zijn geen foto's opgedoken en de verdachte heeft een sluitend alibi.

«En die stoel, tja, dat was Koen ten voeten uit: te lui om een stoel naar de garage te dragen, en onder die bureaustoel staan wieltjes. Misschien is het daarom verkeerd afgelopen: de bureaustoel was nogal wankel.»

HUMO Na het onderzoek is de conclusie: zelfmoord?

Kristel «Technisch gezien, zegt het parket, heeft hij het zelf gedaan, dus is het zelfmoord. Maar dat is het niet! Het was een ongeluk!

«Depressieve mensen plegen zelfmoord, maar Koen was niet depressief. Integendeel: een paar dagen voor hij stierf, vroeg hij ons nog een goeie fles wijn mee te brengen naar zijn volgende wedstrijd. 'De gaat trots op mij zijn', zei hij.

«Maar die zaterdag waren we niet op de koers... Nee, we zaten in de kerk.»

Sven Spoormakers

Illustraties Gideon Kiefer

Meer info: www.chousingha.be